

27 października 2010 r.

Wytyczne w sprawie alokacji kosztów i korzyści płynności

Spis treści

1. Wprowadzenie	2
2. Główny cel	3
3. Zawartość	3
4. Wytyczne	5
Załącznik nr 1	11
Załącznik nr 2	14

1. Wprowadzenie

W ostatnim czasie przedmiotem zainteresowania stał się temat skutecznego mechanizmu alokacji kosztów, korzyści oraz ryzyka płynności. Przyczyniły się do tego niedawne inicjatywy regulacyjne.

Rekomendacja 2 z części drugiej technicznej porady CEBS dla Komisji Europejskiej w sprawie zarządzania ryzykiem płynności (CEBS 2008 147) stanowi: „Instytucje powinny wprowadzić odpowiedni mechanizm wewnętrzny, wspierany w stosownych przypadkach przez mechanizm cen transferowych, **który w odpowiedni sposób motywuje do identyfikacji przyczyniania się różnych rodzajów działalności do powstawania ryzyka płynności** . Mechanizm ten powinien obejmować wszystkie koszty związane z płynnością (w krótkim i długim okresie, w tym z ryzykiem nieprzewidywanym).

Punkt 14 w załączniku V do zmian w CRD (dyrektywa 2009/111/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 września 2009 r.) stanowi:

„W celu identyfikacji, pomiaru, zarządzania ryzykiem utraty płynności w różnych horyzontach czasowych i monitorowania takiego ryzyka, w tym w ciągu dnia, powinny istnieć solidne strategie, zasady, procesy i systemy, dzięki którym instytucje kredytowe będą mogły utrzymać odpowiedni poziom buforów płynności. Te strategie, zasady, procesy i systemy są dostosowywane do rodzaju działalności, walut i podmiotów, a także względniają odpowiednie mechanizmy alokacji kosztów płynności, korzyści i ryzyka.”

W świetle tych zaleceń CEBS postanowił wydać wytyczne dotyczące alokacji kosztów i korzyści płynności.

Powołując się na wytyczne CEBS w sprawie zastosowania Procesu Przeglądu Nadzorczego (styczeń 2006), w szczególności wytycznych w sprawie procesu zarządzania, istnienie skutecznego mechanizmu powinno stać się częścią dialogu pomiędzy organami nadzoru a instytucjami, przy ocenie ramowych zasad dotyczących zarządzania ryzykiem płynności. Ocena mechanizmów alokacji płynności jest ważna w ogólnym podejściu do ryzyka płynności.

CEBS oczekuje, że członkowie wdrożą wytyczne do krajowego porządku prawnego ze stosownym uwzględnieniem zasady proporcjonalności oraz, że zastosują je najpóźniej do 30 czerwca 2011 r., oczekując wdrożenia przez instytucje do dnia 1 stycznia 2012 r. Krajowe organy nadzorcze powinny monitorować postęp realizacji, w razie potrzeby.

W celu zapewnienia harmonizacji praktyk we wszystkich państwach członkowskich, CEBS rozważa przeprowadzenie badania realizacji wytycznych po roku od daty rekomendowanego wdrożenia.

2. Główny cel

Celem niniejszych wytycznych jest dostarczenie ogólnych wskazówek dla instytucji, w sprawie elementów, które należy uwzględnić podczas tworzenia lub przeglądu odpowiednich mechanizmów alokacji kosztów i korzyści płynności. Wytyczne te dotyczą koncepcji kosztu płynności, który obejmuje nie tylko bezpośrednie koszty finansowania, ale także powiązane koszty pośrednie, np. dodatkowe koszty jako wynik nieprzewidzianego wzrostu zapotrzebowania na płynność. Skuteczny mechanizm alokacji powinien ułatwiać i wzmacniać kulturę zarządzania ryzykiem płynności. Wytyczne powinny pomóc instytucjom w powiązaniu kierunku działań strategicznych z alokacją zasobów płynności. Zastosowanie wewnętrznych mechanizmów cenowych umożliwia instytucjom usprawnienie procesu wyceny produktów, pomiar wydajności, wycenę nowych produktów oraz usprawnienie narzędzi do zarządzania aktywami/pasywami. Powinno to mieć zastosowanie do wszystkich istotnych rodzajów działalności, bilansowych, jak i pozabilansowych. Służy to także dostosowaniu zachęt do podejmowania ryzyka poszczególnych linii biznesowych do ekspozycji na ryzyko płynności, jaką ich działania stwarzają dla instytucji jako całości.

Przykłady mechanizmów stosowanych w niektórych instytucjach znajdują się w Załączniku 1.

3. Zawartość

Wytyczne oparte są na zasadach i dotyczą procesu zarządzania ryzykiem w instytucjach. Przy poszanowaniu zasady proporcjonalności, wytyczne mają mieć zastosowanie do instytucji, różniących się pod względem rozmiaru, modeli biznesowych i struktury finansowania. Podczas opracowywania wytycznych istotną rolę odegrały także zasady przejrzystości wewnętrznej i skuteczności. CEBS wydaje obszerne i ogólne wytyczne, zamiast szczegółowych normatywnych wytycznych. Rzetelność i kompletność metodologii opracowanych przez instytucje będą poddane ocenie w procesie SREP¹. Główne cele przyjęte w opracowywaniu wytycznych są następujące:

-opracowanie odpowiedniego i kompleksowego mechanizmu ustalania cen;

-mechanizm powinien obejmować wszystkie istotne koszty płynności, korzyści i ryzyko; oraz

-mechanizm powinien umożliwić kierownictwu stworzenie odpowiednich zachęt w celu zapewnienia ostrożnego zarządzania ryzykiem płynności.

Każdy stworzony mechanizm powinien być zgodny z różnorodnością i złożonością działalności instytucji, uwzględniając zasadę proporcjonalności.

Koncepcja mechanizmu cen transferowych w niniejszym opracowaniu składa się z dwóch elementów. Po pierwsze, należy ująć przynajmniej zarówno koszty pozyskania finansowania z perspektywy zarządzania aktywami i pasywami, jak i składnik kosztowy krzywej stóp procentowych (bezpośrednie koszty finansowania). Po drugie, aby obliczyć właściwą

¹ Proces przeglądu i oceny nadzorczej

cenę transferową środków, należy dodać pośrednie koszty płynności. Wśród tych kosztów płynności należy wyróżnić przynajmniej (i) koszt płynności wymaganej w związku z niedopasowaniem terminów zapadalności/ wymagalności należności i zobowiązań, dla którego istotny jest okres do zapadalności/ wymagalności (nie okres przeszacowania)²; ii) koszt nieoczekiwanego ryzyka płynności, obejmujący między innymi koszt utrzymywania płynności do pokrycia nieoczekiwanych potrzeb związanych z płynnością (bufor płynności), a także koszt związany z refinansowaniem; oraz iii) inne kategorie ekspozycji na ryzyko płynności, na które narażona może być instytucja, np. koszt ryzyka kraju, który może wystąpić w przypadku instytucji których bilanse są finansowane w walutach innych niż wymienne.

W wytycznych przedstawiono rozróżnienie pomiędzy kosztami bezpośrednimi (np. rynkowym kosztem pozyskania finansowania) i pośrednimi (np. kosztem dodatkowej płynności).

²Na przykład, w przypadku udzielenia pożyczki o stałym oprocentowaniu na okres 3 lat, finansowanej przez 3-miesięczny papier dłużny emitowany przez przedsiębiorstwa prolongowany po każdym kwartale, stosowny koszt płynności stanowi 3-letni koszt finansowania, a nie początkowy koszt miesięczny wyemitowanego papieru.

4. Wytyczne

Wytyczna nr 1- Mechanizm alokacji kosztów i korzyści płynności stanowi ważny element zasad zarządzania płynnością. W związku z tym, mechanizm powinien być zgodny z zasadami zarządzania, tolerancją ryzyka i procesem podejmowania decyzji.

1. Mechanizm alokacji kosztów płynności, korzyści i ryzyka stanowi część skutecznego systemu zarządzania ryzykiem instytucji. Płynność jest zasobem rzadkim i dlatego do wsparcia zrównoważonych modeli biznesowych i promowania efektywności w poszczególnych instytucjach i w całym sektorze bankowym niezbędny jest dokładny pomiar kosztów i korzyści.
2. Ogólnie rzecz biorąc, punktem wyjścia do opracowania mechanizmu alokacji jest system ustalania ceny transferowej środków finansowych (ang. fund transfer pricing, FTP). Ogólnie rzecz biorąc, instytucje posiadają pewien rodzaj mechanizmu ustalania cen transferowych, który stosują przynajmniej do wyceny kredytów lub do obliczenia właściwego dochodu netto z tytułu odsetek stanowiącego składnik rentowności dla jednostek biznesowych, produktów i klientów. Systemy FTP stanowiły głównie systemy rachunkowości zarządczej, stosowane do celu budżetowania, planowania zysków oraz zarządzania aktywami i pasywami.
3. Ceny pochodzące z proponowanego mechanizmu alokacji kosztów i korzyści płynności, pomimo faktu, iż są rynkowe, zazwyczaj niosą ze sobą więcej informacji niż tradycyjne dane z rachunkowości zarządczej.
4. Instytucje muszą posiadać jasną definicję tolerancji ryzyka płynności³. Tolerancja ta, wraz z modelem biznesowym i wybraną strategią instytucji określa ramy funkcjonowania mechanizmu alokacji płynności.
5. W oparciu o ustalony poziom tolerancji ryzyka i obok innych zagadnień związanych z zarządzaniem ryzykiem, np. limitów dla luki płynności, limitów koncentracji, bufora płynności oraz innych norm ilościowych, mechanizm alokacji powinien zapewniać narzędzie do zarządzania, aby w efektywny sposób móc planować poziom płynności poprzez strukturę pozycji bilansowych i pozabilansowych.

Wytyczna nr 2- Mechanizm alokacji kosztów i korzyści płynności powinien mieć odpowiednią, wspierającą go, strukturę zarządzania.

6. Ogólna metodologia zastosowana w zakresie globalnego zarządzania płynnością oraz przepisy dotyczące ryzyka powinny zostać zatwierdzone przez organ zarządzający pełniący funkcję nadzorczą⁴. Uzyskane ceny wewnętrzne powinny być generowane w sposób przejrzysty i spójny. Organ zarządzający

³ Należy zapoznać się z częścią drugą technicznej porady CEBS dla Komisji Europejskiej (CEBS 2008 147) w sprawie zarządzania ryzykiem płynności, rozdział III oraz ogólnymi zasadami CEBS dotyczącymi zarządzania ryzykiem (16 lutego 2010 r.).

⁴ Z uwagi na różne struktury zarządu w instytucjach w różnych państwach członkowskich, stosowane jest pojęcie organu zarządzającego pełniącego funkcję nadzorczą lub zarządczą.

pełniący funkcję zarządczą lub organ podejmujący decyzje, na rzecz którego organ zarządzający deleguje swoje uprawnienia (np. komitet ds. aktywów/pasywów (ALCO)) winien jest w sposób wyraźny zatwierdzić ogólny mechanizm alokacji płynności oraz politykę, przynajmniej raz w roku.

7. Zważywszy znaczenie cen wewnętrznych dla ustalania cen, organ zarządzający powinien oczekiwać, że wszystkie stosowne szczeble zarządzania wykorzystają wygenerowane informacje w sposób aktywny i adekwatny oraz że posiadają odpowiednie doświadczenie i umiejętności pozwalające na wykorzystanie tychże informacji w zakresie ich obowiązków.
8. Mechanizm alokacji kosztów i korzyści płynności powinien być kontrolowany i monitorowany w sposób przejrzysty przez niezależną jednostkę, np. jednostkę kontroli ryzyka lub finansowej. Niezależne mechanizmy kontroli i monitorowanie są istotne, ponieważ ceny wewnętrzne mają wpływ na wycenę marży produktów oraz wyniki jednostek biznesowych.
9. Ceny generowane za pomocą uzgodnionej metodologii należy zastosować do wewnętrznej wyceny płynności, pomiaru efektywności i wyceny nowych produktów lub usług (działalności) dla wszystkich istotnych rodzajów działalności oraz pozycji bilansowych i pozabilansowych. Jeśli zarząd dążyć będzie do motywowania pewnych zachowań, powinno to podlegać osobnemu, oficjalnemu procesowi zatwierdzania i raportowania. Należy zachować obiektywność cen wewnętrznych w celu prawidłowego ustalenia cen i raportowania płynności.
10. Jednostka organizacyjna lub funkcja odpowiedzialna ostatecznie za wdrożenie i uruchomienie mechanizmu cen wewnętrznych powinna być zorientowana na obsługę, w tym przypadku nie należy wyznaczać celu w postaci zysku, gdyż jest to jednostka pełniąca szczególną i niezależną funkcję. Podobnie, w przypadku większych instytucji, pracownikom danego obszaru nie należy wyznaczać celów w postaci zysku związanych z tym działaniem. Dla niezależnej jednostki organizacyjnej lub funkcji odpowiedzialnej za ceny wewnętrzne należy zapewnić stosowne systemy techniczne i bazy danych, uwzględniając zasadę proporcjonalności. Zysk lub strata w jednostce organizacyjnej lub funkcji odpowiedzialnej za ustalanie cen wewnętrznych należy mierzyć i udostępnić w organizacji zgodnie z zasadami przejrzystości.
11. Zalecane jest kompleksowe podejście do alokacji kosztów płynności. W celu promowania spójnego zachowania pomiędzy centralą, a podmiotami zależnymi większych instytucji, należy wprowadzić spójne ramy i politykę ustalania cen wewnętrznych mających zastosowanie do całej organizacji i jej działalności bilansowej i pozabilansowej, nawet w przypadku, gdy jednostki podmiotów zależnych mogą działać niezależnie. Centralna funkcja zarządzania, np. skarb, powinien mieć wgląd w pozycje bilansowe i pozabilansowe całej organizacji.

Wytyczna nr 3 - Wyniki stosowania mechanizmu alokacji należy aktywnie i odpowiednio wykorzystywać, w zależności od profilu biznesowego instytucji.

12. Mechanizm powinien być tak zaprojektowany, aby zapewnić, by użytkownicy końcowi w danej instytucji mogli zrozumieć wyniki i wiedzieli jak ich użyć, aby ułatwić podejmowanie decyzji, które ostatecznie będą mieć wpływ na sytuację finansową instytucji. Ceny wewnętrzne powinny być przekazane osobom podejmującym decyzje na poziomie transakcji lub w razie potrzeby, puli transakcji o jednorodnym ryzyku płynności, w celu maksymalnego wykorzystania tych informacji. Powinna zostać zapewniona dobra komunikacja pomiędzy działalnościami liniami biznesowymi, a obszarem odpowiedzialnym za ustalanie cen wewnętrznych. Linie biznesowe powinny wykazać się zrozumieniem racjonalności cen wewnętrznych, a funkcja skarbu powinna znać uzasadnienie i konsekwencje finansowe zawartych transakcji.
13. Metodologia wyceny płynności powinna wynagradzać podmioty dostarczające płynność i obciążać użytkowników.
14. Mechanizm alokacji płynności powinien generować ceny, które można zastosować przy odpowiednim stopniu szczegółowości, odzwierciedlając rozmiar i złożoność instytucji. Choć zarządzanie płynnością odbywa się na poziomie zagregowanym, każdej transakcji służącej finansowaniu powinna być przypisana określona cena. W miarę możliwości ceny wewnętrzne powinny być dostosowane do cen transakcyjnych na rynku hurtowym.

Wytyczna nr 4 - Zakres zastosowania cen wewnętrznych powinien być wystarczająco kompleksowy, aby pokrywał wszystkie znaczące składniki aktywów, pasywów oraz pozycje pozabilansowe związane z płynnością.

15. Depozyty, które można wycofać na żądanie, stanowiące zazwyczaj główny składnik pasywów banków, wymagają odpowiedniego traktowania, nawet jeśli ich oprocentowanie jest niskie. Powszechnie twierdzi się, że środki detaliczne są trwalsze niż finansowanie hurtowe. W przypadku finansowania środkami o ustalonym terminie, klient na rynku detalicznym mógłby być uważany za mniej wrażliwego niż klient na rynku hurtowym. Podobnie, w przypadku problemów z płynnością, środki detaliczne wykazują niższą tendencję do wycofywania (lub powolniejszą reakcję) i jako takie są bardziej wartościowe dla celów związanych z płynnością. Jednak należy oszacować ryzyko, że część depozytów a vista może zostać wycofana. Równie ważne jest, by jednostki gromadzące depozyty były wynagradzane za pozyskanie stabilnych pasywów.
16. Należy pobierać stosowne wewnętrzne opłaty z tytułu finansowania za utrzymywanie aktywów portfela handlowego lub innych aktywów rynkowych (portfel AFS⁵). Opłata z tytułu finansowania powinna odzwierciedlać zarówno oczekiwany okres utrzymywania oraz ryzyko płynności (zmianę płynności aktywa). Można to osiągnąć przez obliczenie ostrożnych obciążeń z tytułu płynności (np. korekt) dla aktywów rynkowych, które odzwierciedlają możliwe, nagłe i negatywne zmiany płynności aktywa. Obciążenia te mogą być określone przez scenariusze testów warunków skrajnych (spójnych z metodami zastosowanymi do obliczenia bufora płynności).

⁵dostępne do sprzedaży

17. W przypadku przyrzeczonych linii kredytowych należy pobierać opłatę odzwierciedlającą koszt płynnych środków finansowych, które muszą być dostępne dla umożliwienia finansowania klienta, w sytuacji gdyby finansowanie zostało zrealizowane. W przypadku realizacji finansowania, wykorzystany kredyt powinien być obciążony ceną finansowania o odpowiednim (oczekiwanym) terminie zapadalności. W przypadku linii nieprzyrzeczonych, jednostki udzielające kredytów powinny być obciążone w podobny sposób, aczkolwiek z uwzględnieniem, że instytucja posiada większą uznaniowość dotyczącą ostatecznej wypłaty.
18. Z uwagi na zmiany otoczenia rynkowego, mechanizm powinien mieć zdolność adaptacji i wymaga regularnej aktualizacji. Regularność aktualizacji danych zależy od stopnia złożoności instytucji i struktury finansowania, jednak należy wprowadzić procedury w celu potwierdzenia wszystkich istotnych zmian w otoczeniu rynkowym w możliwie jak najkrótszym czasie.
19. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, ceny transferowe powinny uwzględniać bieżące warunki rynkowe, a także rzeczywiste okoliczności specyficzne dla instytucji, oraz zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio koszty finansowania, w tym koszt bufora płynności⁶. Jako minimum, w zależności od częstotliwości aktualizacji, ceny transferowe powinny odzwierciedlać warunki rynkowe obserwowane w ciągu ostatniego okresu i przewidywane na najbliższą przyszłość.
20. W czasach skrajnych warunków finansowania, zdolności instytucji do samofinansowania mogą stawać się coraz bardziej ograniczone, dodatkowo może być wymagane zabezpieczenie, kontrahenci mogą wykorzystać udzielone promesy kredytowe, pozabilansowe instrumenty mogą wymagać bezpośredniego finansowania itp. Utrzymanie bufora płynnych aktywów stanowi bezpośrednią odpowiedź na ryzyko płynności nieprzewidzianej. Z utrzymywaniem bufora wiąże się koszt, a co ważne, koszt ryzyka płynności nieprzewidzianej powinien być przypisany do jednostek biznesowych oraz produktów odpowiadających za generowanie ryzyka. Przykład sposobu obliczania kosztów płynności nieprzewidzianej przedstawiony jest w Załączniku nr 2.

Wytyczna nr 5 - Wewnętrzne ceny powinny być określane za pomocą wiarygodnych metod, z uwzględnieniem różnych czynników związanych z ryzykiem płynności.

21. Modelowanie zachowania aktywów i pasywów stanowi kluczowy krok w obliczaniu właściwych cen wewnętrznych. Modelowaniu powinny towarzyszyć solidne zasady zarządzania, w celu zapewnienia, że obliczane ceny są uczciwe i przejrzyste.
22. Modele zachowań powinny podlegać niezależnej walidacji i regularnym przeglądom, w celu zapewnienia, że uwzględnione zostały wszystkie znaczące czynniki. Szczególną uwagę należy zwrócić na zachowanie w zakresie zapadalności i pozycje pozabilansowe. Ocena modelu zachowania powinna zostać wzięta pod uwagę przy każdej istotnej zmianie strategii biznesowej.

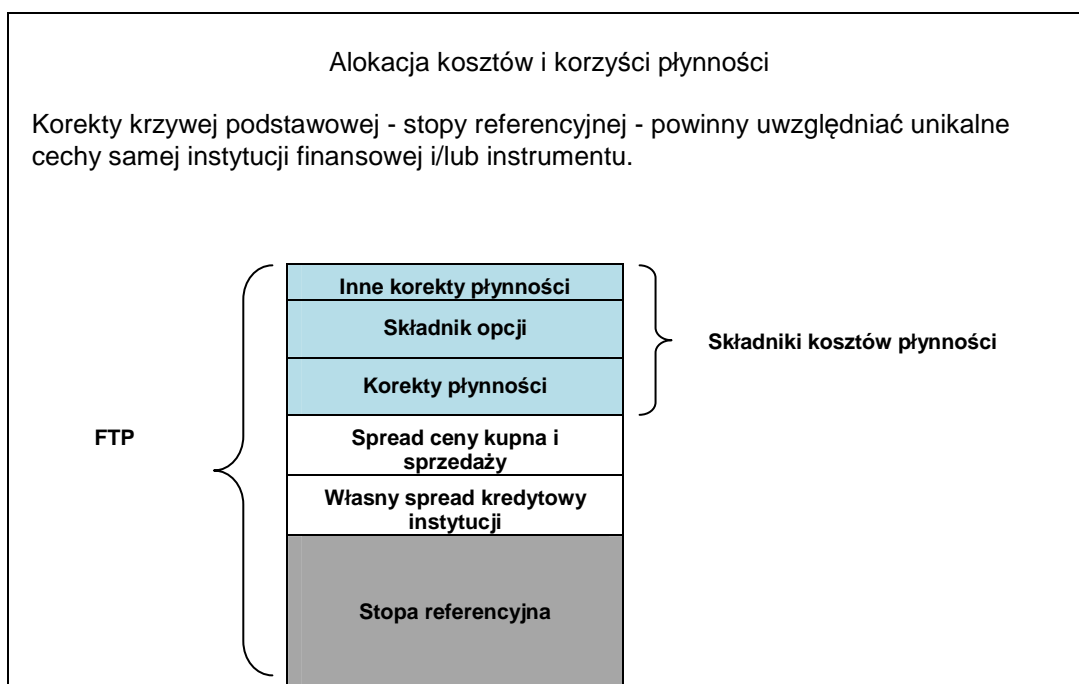
⁶ Należy zapoznać się z Wytycznymi CEBS dotyczącymi buforów płynności oraz okresów przetrwania (9 grudnia 2009 r.).

23. Wybór krzywej dochodowości cen wewnętrznych jest kluczowym aspektem, gdyż określa sposób pomiaru relacji zysku do marży odsetkowej netto. Na przykład, jeśli instytucja wyznacza wyższy koszt odniesienia w zakresie finansowania, spowoduje to zmniejszenie mierzonej rentowności kredytów i zwiększy udział depozytów w zysku. Punkt odniesienia jest zazwyczaj określany przez rynek: wiele instytucji korzysta z krzywej Euribor/Libor dla transakcji o zmiennej stopie i z krzywej swapowej dla transakcji o stałej stopie. Co więcej, metodologie przyjęte przez instytucje mogą wykorzystywać poziomy swapów ryzyka kredytowego (CDS) lub marże na obligacjach notowanych na rynkach wtórnych w celu ustalenia krzywej cenowej. Są to przykłady. Praktyki z zastosowaniem krzywych dochodowości w instytucjach mogą być bardziej zróżnicowane. W przypadku terminów zapadalności/wymagalności przekraczających najdłuższy termin zapadalności papierów wartościowych posiadanych przez instytucję, krzywa może zostać obliczona za pomocą modelu struktury terminowej stóp procentowych. W uzasadnionych przypadkach i w odniesieniu do zasady proporcjonalności, instytucje powinny korzystać z krzywych kosztu finansowania wewnętrznego w podziale według walut.

Niezbędne są czasem korekty krzywej podstawowej, w celu odzwierciedlenia unikalnych cech samej instytucji finansowej i/lub instrumentu. Oto kilka przykładów:

- a. *własne korekty ryzyka kredytowego instytucji* uwzględniające fakt, że instytucja nie może finansować się sama według czystych stawek rynkowych. Różnica pomiędzy stawkami rynkowymi a przyjętymi w mechanizmie cen wewnętrznych zależy od wiarygodności kredytowej instytucji, od statusu instrumentu (uprzywilejowania, nadrzędnego charakteru) i ogólnych warunków rynkowych;
- b. *korekty spreadu ceny kupna i sprzedaży* są zazwyczaj wprowadzane w celu ujęcia korzyści/kosztu zarządzania płynnością na rynku;
- c. *korekty płynności* wprowadzane są dla instrumentów, których duration jest jednakowe, ale z uwagi na różne cechy płynności nie mają tej samej wartości lub kosztu dla instytucji. Korekta z tytułu ryzyka płynności może być szacowana poprzez obserwowanie różnic stóp pomiędzy krzywą finansowania organizacji, a krzywą swapową (lub stopą wolną od ryzyka). Stopy swapowe pozwalają wycenić koszt przeniesienia ryzyka stopy procentowej, więc różnice pomiędzy rzeczywistymi stopami finansowania a swapami stanowią koszt pozyskania płynności, pomniejszony o ryzyko przeszacowania;
- d. *korekty składnika opcji*: założenia dotyczące wcześniejszej spłaty są istotne przy obliczaniu dokładnych kosztów produktów takich, jak kredyty hipoteczne, depozyty a vista i lokaty oszczędnościowe. W przypadku produktów złożonych lub strukturyzowanych, łącznie z produktami o nieregularnych przepływach pieniężnych, z opcjonalnością i nieokreślonym terminem zapadalności/ wymagalności, można określić ceny transferowe stosując wstępnie zdefiniowane funkcje, portfele replikacyjne i funkcje definiowane przez użytkownika. Wiele instytucji zazwyczaj stosuje korekty wyceny opcji na poziomie produktu lub portfela, zamiast pojedynczych instrumentów, w celu osiągnięcia równowagi pomiędzy absolutną precyzją a wymogami przetwarzania; oraz
- e. można dokonać także innych korekt, choć nie są one powszechne w praktyce, tj. premie za ryzyko w kraju oraz specyficzne opłaty w sieci detalicznej z tytułu zwiększenia kwoty niektórych depozytów.

Idealnie, należy zastosować zasady uwzględniające łącznie różne wymiary ryzyka oraz interakcje między nimi.

24. Należy zintegrować procesy dotyczące zatwierdzania produktu i ustalania cen wewnętrznych. Sprzedaż tylko godziwie wycenionych produktów może być uważana za główne kryterium długoterminowego funkcjonowania instytucji. Oznacza to, że gdy instytucja przeprowadza analizę ryzyka i rentowności potencjalnego nowego produktu, należy uwzględnić implikacje dla pozycji ryzyka płynności instytucji oraz potencjalnego kosztu płynności lub korzyści produktu.
25. Zastosowane ceny wewnętrzne powinny odzwierciedlać marginalny koszt finansowania⁷. Ceny powinny odzwierciedlać koszt marginalny w grupie jednorodnych produktów. Zważywszy, że wymagany rozmiar bufora płynności (oraz jego koszt) zmienia się wraz z każdym nowym sprzedanym produktem, instytucja powinna, w idealnej sytuacji, być w stanie ponownie oszacować składnik kosztu nieprzewidzianej płynności w cenie transferowej.

⁷ Koszt zawarcia nowej transakcji finansowania na rynku.

Załącznik nr 1

Alokacja kosztu płynności - Przykłady zaobserwowanego stanu w bankach europejskich

Podczas sporządzania niniejszego opracowania, zwrócono się do kilku instytucji z prośbą o przedstawienie podejścia do alokacji kosztu/korzyści płynności. Badanie obejmowało instytucje od międzynarodowych instytucji inwestycyjnych, po krajowe instytucje detaliczne.

Wszystkie badane instytucje posiadały wewnętrzną metodologię określania cen. Jednak podejścia różniły się znaczącym zakresem i szczegółowością.

W przypadku większości badanych instytucji, wewnętrzne ramy polityki ustalania cen zostały zatwierdzone przez Komitet Zarządu, z grubsza odpowiadający Komitetowi ds. Aktywów/ Pasywów. W innym przypadku Zarząd sam zatwierdził politykę, w jeszcze innym politykę przyjął Dyrektor Finansowy.

Funkcja skarbu, która jest zazwyczaj oddzielona od funkcji handlowej, jest zwykle odpowiedzialna za wdrożenie systemu ustalania cen transferowych. We wszystkich, poza jednym, przypadkach, skarb uważany jest za centrum kosztów w instytucji. Ogólnie rzecz ujmując, z jednym wyjątkiem, jednostki w instytucji muszą korzystać ze scentralizowanego skarbu i nie mają możliwości swobodnego korzystania z rynku finansowania i pozyskania środków finansowych. Poziom szczegółowości ustalania ceny był mocno zróżnicowany od poziomu transakcji do linii biznesowej. W niektórych systemach istnieje swoboda zmiany cen wewnętrznych w celu zachęcania do określonych zachowań. Jednakże dwie z pięciu badanych instytucji kategorycznie zabraniały zmian cen wewnętrznych. Wszystkie zbadane systemy obejmowały ustalanie cen aktywów, większość z nich ustalała wewnętrzne ceny depozytów, niektóre obejmowały wszystkie aktywa i pasywa. Większość, lecz nie wszystkie, nagradza jednostki gromadzące depozyty poprzez ceny w systemie.

Częstotliwość, z jaką zmieniane były ceny sięgała od codziennej, przez tygodniową, po miesięczną.

Nie istniała jedna uzgodniona metodologia obliczania cen wewnętrznych. Wszystkie systemy obejmowały pewien koszt bezpośredni finansowania. Podejście obejmowało zakres od przyjęcia krzywej wolnej od ryzyka, przez dodanie odpowiednich spreadów swapa ryzyka kredytowego, do podejścia, które dekomponuje koszt finansowania do postaci stopy wolnej od ryzyka - korekta z tytułu ryzyka płynności odpowiednia do terminu zapadalności oraz korekta z tytułu ryzyka płynności odpowiednia dla instytucji. Na przykład, w drugim przypadku, czyli krzywej rynku pieniężnego, spread pomiędzy swapami OIS a stopą EONIA zastosowany został do obliczenia terminowej ceny płynności, a stopa ryzyka płynności danej instytucji stanowi efektywnie rzeczywisty koszt ponoszony przez instytucję, pomniejszony o kombinację stóp wolnych od ryzyka i terminowej stopy ryzyka płynności powiększonej o koszt bufora płynności. Większość starała się włączyć niektóre koszty pośrednie. Na przykład, jedna instytucja wymagała, by każdy pion przeprowadzał własny test warunków skrajnych w celu określenia wymogów finansowania w sytuacji awaryjnej, uwzględniającej potencjalne wykorzystanie niezrealizowanych przyrzeczonych linii kredytowych. Łączna wielkość bufora stanowi połączenie wyników poszczególnych testów. Koszt bufora to koszt wymaganego finansowania terminowego w celu uzyskania bufora, powiększony o różnicę zwrotu pomiędzy rządowymi papierami wartościowymi

a indeksem (Libor lub Euribor). Koszt przypisywany jest do pionów w oparciu o rozmiar ich buforów.

Inna instytucja dokonała oceny każdej kategorii posiadanych aktywów i zastosowała korektę zależną od zdolności kategorii aktywa do samofinansowania poprzez finansowanie zabezpieczone lub poprzez transakcje repo w warunkach skrajnych. Oznacza to, że jeśli dany składnik aktywów uznany jest za niepłynny w 100%, wówczas 100% tego składnika wymagałoby finansowania długoterminowego. Zobowiązania warunkowe są również uznawane za źródło ryzyka płynności. Oczekiwane odpływy środków pieniężnych z zaangażowań zgodnie ze scenariuszem skrajnym są finansowane z góry z zadłużenia długoterminowego.

Jako, że wszystkie instytucje opublikowały ceny wewnętrznie, każda jednostka biznesowa zainteresowana kupnem lub sprzedażą płynności jest informowana. Na sukces poszczególnych jednostek w zakresie aktywów i pasywów istotny wpływ ma ustalanie wewnętrznych cen płynności.

Proces zarządzania	
Poziom zatwierdzania zasad wewnętrznej polityki cenowej	<ul style="list-style-type: none"> - Zarząd: 2 - Dyrektor Finansowy: 1 - ALCO: 2
Odpowiedzialność za wdrożenie	<ul style="list-style-type: none"> - funkcja skarbu: 4 - funkcja ALM w grupie: 1
Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie	<ul style="list-style-type: none"> - Centrum kosztów: 4 - Centrum zysków: 1
Możliwość zmiany cen wewnętrznych z zachętą dla linii biznesowych	<ul style="list-style-type: none"> - Tak: 3 - Nie: 2
Zakres stosowania	
Aktywa	5 instytucji
Depozyty	3 instytucje
Wszystkie aktywa i pasywa	2 instytucje
Włączenie wymogów finansowania w trybie awaryjnym	3 instytucje

Częstotliwość aktualizacji

Codziennie	1
Co tydzień	3
Co miesiąc	1
Mechanizm ustalania cen	
Składniki zawarte w cenach wewnętrznych	<ul style="list-style-type: none">- Krzywa wolna od ryzyka + spread CDS- Stopa wolna od ryzyka + korekta z tytułu terminu zapadalności/wymagalności + korekta z tytułu oceny płynności instytucji przez rynek + korekta z tytułu kosztu utrzymywania bufora- Bezpośredni koszt finansowania + korekta z tytułu terminu + korekta z tytułu kosztu utrzymywania bufora- Koszt finansowania krótkoterminowego + koszt finansowania terminowego (w tym zobowiązania warunkowe)

Załącznik nr 2

Obliczanie kosztów płynności w sytuacji awaryjnej

Możliwe podejście do określania **kosztów płynności w sytuacji awaryjnej** polega na rozpoczęciu od bufora płynności, który stanowi narzędzie zarządzania tego rodzaju ryzykiem.⁽⁸⁾ Bufor płynności utrzymywany jest w celu pokrycia nagłych wzrostów zapotrzebowania na płynność w krótkim horyzoncie czasowym (np. do miesiąca), które mogą powstać np. w wyniku nieprzedłużenia finansowania i przez to ich koszt może być uznany za koszt **ryzyka płynności w sytuacji awaryjnej** w tych ramach czasowych. Koszt utrzymywania odpowiedniego bufora płynności można obliczyć jako sumę kosztu finansowania bufora płynności (koszt finansowania niezbędny do budowania odpowiedniego bufora płynności) i kosztu utraconych korzyści z tytułu utrzymywania wysoce płynnych aktywów przynoszących niższe zyski. Niższy zwrot stanowi koszt utraconych korzyści, który instytucja musi ponieść z tytułu zabezpieczenia przed ryzykiem płynności. Wskaźnik ten jest dość dokładny, ponieważ jest dynamiczny (zmienia się wraz warunkami rynkowymi i ekspozycją instytucji na ryzyko) oraz przyszłościowy (przydziela koszt do przyszłego zapotrzebowania na płynność). Koszt można przypisać finansowaniu z odpowiednim terminem zapadalności (do jednego miesiąca w tym przypadku).

⁸ Bufor płynności zasadniczo składa się wysoce płynnych aktywów.